
Na začátku mě Hrabal nezaujal vůbec ničím, k jeho genialitě se musíte pročit

---

Na začátku mě Hrabal nezaujal vůbec ničím, k jeho genialitě se musíte pročit

Spisovatel minulého režimu. Hospodský povaleč. Filmy. *Ostře sledované vlaky*. *Postřiziny*. Tak asi většina z nás zná Bohumila Hrabala – z krátkých medailonků, učebnic literatury a omílaných klišé. Nelámejte ale nad Hrabalem hůl – docent Jakub Češka z [Fakulty humanitních studií UK](#) vás přesvědčí, že byl opravdu talentovaný spisovatel.

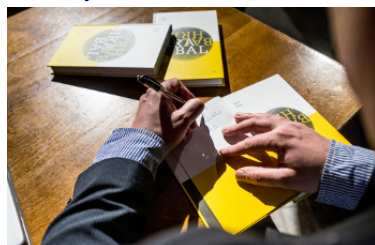

Začátek našeho hovoru byl trochu překvapivý. Sám literární vědec Jakub Češka připustil, že ho Hrabalova tvorba nejdříve moc nezaujala. Zvláště když se do ní pustil poté, co se dlouho zabýval dílem Milana Kundery, který jako autor pracuje úplně jinak.

„Až během čtení mě Hrabal pohlcoval čím dál víc, začínal jsem chápat, jak je jeho práce komplexní a že to vůbec není triviální literatura,“ připustil Jakub Češka, „klíčem k Hrabalově poetice je nutnost hledat v literárním díle to, co si o něm spisovatel skutečně myslí. To z něho dělá vrstevnatou literaturu,“ upozornil.

Hlučná samota třikrát jinak

S Hrabalovými romány je potíž v tom, že řadu z nich během let přepisoval a upravoval. Ne vždy mohl otevřeně psát to, co chtěl. Způsob, jakým variuje už jednou zpracované téma, je jedním z hlavních a klíčových rysů jeho umělecké tvorby. Takto vybrušoval třeba *Příliš hlučnou samotu*, v předchozích dvou variantách pojmenovanou *Hlučná samota*.

„Kdo si chce přečíst něco z Hrabala, doporučil bych *Příliš hlučnou samotu*, to je jeho hlavní a zásadní dílo. První verze je nejosobitější a nejobnaženější. Druhá verze je nejpovídanější, nehrabalovská, je to karikatura sebeospravedlňujícího vyprávění, která Hrabalovi nebyla vlastní. Třetí je komplexní, do detailu vypracované literární gesto,“ vysvětlil Jakub Češka.

Právě pro variantnost děl se Jakub Češka na spisovatele dívá po nezvalovsku jako na „autora v množném čísle“. Odmítá také tvrzení, že Hrabal „jen zapisoval to, co kde slyšel“ po hospodách nebo při svých různých životních štacích.

Pletky s režimem

Bohumil Hrabal sice za normalizace vydával ve velkém oficiálním nakladatelství, za což dostal nálepku autora, který měl pletky s minulým režimem, ale podle Jakuba Češky to rovnou neznamená, že by tím projevil nějakou morální pokřivenost.

„Jeho tvorba z šedesátých let se hodnotí kladně, naproti tomu ta ze sedmdesátých let se kritizuje. Dosud ale nevznikla žádná studie, která by ukázala, jak se jeho poetika proměňuje. Myslím, že v sedmdesátých letech byl daleko vyzrálejší spisovatelem. Snažím se depolitizovat čtení Bohumila Hrabala. Když začnete tvrdit, že jeho tvorba, která vycházela v oficiálních vydavatelských domech v době normalizace, je lepší než jeho dřívější práce, lidi naštvete, zároveň ale poukážete na to, že se knihám v té době věnovala daleko větší redaktorská péče a autoři se stávali autory i díky redakci. U Hrabala to platí, i když to bylo v době normalizace,“ podoťkl literární vědec.

Jakub Češka se do studia Hrabalova díla pustil vlastně proto, aby v jeho tvorbě našel něco, co by ho bavilo. Nakonec se ukázalo, že autorova tvorba je natolik zajímavá a překvapivě i tak málo prostudovaná, že její důkladné zmapování zabere několik let. Aktuálně se ale docent Češka od pábení zase na nějakou dobu vrátí k nesnesitelné lehkosti bytí – začíná pracovat na velké monografii věnované Milanu Kunderovi.

- Zajímá vás literatura? Chcete se dozvědět něco o interpretaci literárního díla? Právě tímto směrem vede docent Jakub Češka své kurzy na Fakultě humanitních studií UK. Otevřené jsou i studentům jiných fakult, a dokonce i nestudentům. FHS UK totiž v rámci programu celoživotního vzdělávání zpřístupnila některé kurzy i lidem, kteří se nechtějí věnovat plnohodnotnému studiu na vysoké škole, ale jen si rozšířit obzory. Více se o programu dozvíte [ZDE](#).

Kdo je Jakub Češka

Vystudoval matematiku a základy společenských věd na Pedagogické fakultě UK. Oslovila ho ale tvorba Milana Kundery a francouzská naratologie. Naučil se proto francouzsky, napsal diplomovou práci na kunderovské téma a nakonec si udělal doktorát z dějin české literatury a teorie literatury na Filozofické fakultě UK. Tak se z matematika zrodil literární vědec, který nad svou disertací věnovanou Milanu Kunderovi rozprávěl s mistrem samým v Paříži (jak známo, spisovatel k sobě nepustí každého).

Později se Jakub Češka zaměřil také na dílo Bohumila Hrabala. Své studie nyní vydal knižně pod názvem *Bohumil Hrabal – autor v množném čísle*.

Jakub Češka v současné době působí na Fakultě humanitních studií UK a chystá se na velkou monografii věnovanou Milanu Kunderovi, v níž se bude zabývat autorovou tvorbou od jeho básnických začátků až po jeho románovou a esejistickou současnost.